

Věc T-18/10

Inuit Tapiriit Kanatami a další

v.

Evropský parlament a Rada Evropské unie

„Žaloba na neplatnost – Nařízení (ES) č. 1007/2009 – Obchodování s produkty z tuleňů – Zákaz dovozu a prodeje – Výjimka ve prospěch inuitských společenství – Použití čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU – Pojem ‚nařizovací akt‘ – Neexistence bezprostředního nebo osobního dotčení – Nepřípustnost“

Usnesení Tribunálu (sedmého rozšířeného senátu) ze dne 6. září 2011 . . . II - 5604

Shrnutí usnesení

1. *Žaloba na neplatnost – Fyzické nebo právnické osoby – Pojem ‚nařizovací akt‘ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU – Všechny akty s obecnou působností s výjimkou legislativních aktů*
(Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU)
2. *Žaloba na neplatnost – Fyzické nebo právnické osoby – Podmínky, které se jich bezprostředně dotýkají ve smyslu článku 263 čtvrtého pododstavce SFEU – Rozpor se zásadou účinné soudní ochrany – Neexistence*
(Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU)

3. *Akty orgánů – Právní povaha – Legislativní a nařizovací akty – Kritéria rozlišení – Postup přijetí aktu*
(Článek 251 ES; čl. 289 odst. 1 a 3 SFEU a článek 294 SFEU)
4. *Žaloba na neplatnost – Fyzické nebo právnické osoby – Akty, které se jich bezprostředně a osobně dotýkají – Nařízení č. 1007/2009 o obchodování s produkty z tuleňů*
(Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU; nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1007/2009)

1. Pojem „nařizovací akt“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU musí být chápán tak, že zahrnuje všechny akty s obecnou působností s výjimkou legislativních aktů. Legislativní akt může být proto předmětem žaloby na neplatnost podané fyzickou nebo právnickou osobou výlučně tehdy, pokud se této osoby dotýká bezprostředně a osobně.

Zaprvé, i když čl. 263 čtvrtý odstavcem SFEU přináší novinku ve srovnání se Smlouvou o ES, pokud jde o přístup k soudu Unie, a sice že fyzická nebo právnická osoba může napříště podat žalobu proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a které

nevyžadují přijetí prováděcích opatření, není pojem „nařizovací akt“ Smlouvou o FEU definován. V tomto ohledu uvedené ustanovení tím, že od použití výrazu „rozhodnutí“ upouští, umožňuje podání žaloby proti individuálním aktům, proti aktům s obecnou působností, které se fyzické nebo právnické osoby dotýkají bezprostředně a osobně, jakož i proti nařizovacím aktům, které se jí dotýkají bezprostředně a nevyžadují přijetí prováděcích opatření. V tomto kontextu se tato možnost nevztahuje na všechny akty s obecnou působností, nýbrž na jejich užší kategorii, totiž na nařizovací akty. Z toho vyplývá, že čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU ve spojení s prvním pododstavcem tohoto článku stanoví, že fyzická nebo právnická osoba může podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny, jakož i proti aktům s obecnou působností,

legislativním nebo nařizovacím, které se jí bezprostředně a osobně dotýkají, a dále proti některým aktům s obecnou působností, a sice nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a které nevyžadují přijetí prováděcích opatření.

proti legislativnímu aktu restriktivnější než v případě žaloby podané proti nařizovacímu aktu.

(viz body 39, 42–43, 45, 49–50, 56)

Zadruhé, tento výklad čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU je potvrzen genezí procesu, který vedl k přijetí tohoto ustanovení, jež se vrací zpět k návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu, ze kterého vyplývá, že přijatá formulace umožňuje rozlišovat mezi legislativními akty a nařizovacími akty při zachování restriktivního přístupu, pokud jde o žaloby jednotlivců proti legislativním aktům.

2. Pokud jde o právo na účinnou soudní ochranu, zejména s ohledem na článek 47 Listiny základních práv Evropské unie, soud Unie nemůže, aniž by překročil své pravomoci, vyložit podmínky, za nichž může jednotlivec podat žalobu na neplatnost proti nařízení, způsobem, který by vedl k odchýlení se od těchto podmínek výslovně stanovených Smlouvou, a to ani ve světle zásady účinné soudní ochrany.

Zatřetí, účelem čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU je umožnit fyzické nebo právnické osobě podání žaloby proti aktům s obecnou působností, které nejsou akty legislativními, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření. Formulace tohoto ustanovení tedy neumožňuje podání žaloby proti všem aktům, které splňují kritéria bezprostředního dotčení a neexistence nutnosti přijmout prováděcí opatření, ani proti všem aktům s obecnou působností, které těmto kritériím odpovídají, nýbrž pouze proti specifické kategorii posledně uvedených aktů, totiž proti nařizovacím aktům. V důsledku toho zůstávají podmínky přípustnosti v případě žaloby na neplatnost podané

(viz bod 51)

3. Z čl. 289 odst. 1 a 3 SFEU vyplývá, že právní akty přijaté na základě postupu definovaného v článku 294 SFEU označovaného jako „řádný legislativní postup“ jsou legislativními akty. Vzhledem k tomu, že postup definovaný v článku 294 SFEU v podstatě přejímá postup definovaný v článku 251 ES, nařízení přijaté na základě článku 95 ES spolurozhodovacím

postupem stanoveným v článku 251 ES musí být v rámci kategorií právních aktů stanovených Smlouvou o FEU kvalifikováno jako legislativní akt.

Mimoto, i když podle ustálené judikatury musí být kritériem rozlišení mezi nařízením a rozhodnutím skutečnost, zda má dotčený akt obecnou působnost, či nikoli, vztahuje se tato judikatura obzvláště ke druhé části čl. 230 čtvrtého pododstavce ES. Cílem tohoto ustanovení bylo zejména zabránit tomu, aby orgány Unie mohly pouhým výběrem formy nařízení vyloučit žalobu jednotlivce proti rozhodnutí, které se ho bezprostředně a osobně dotýká, a tedy vyjádřit, že výběr formy nemůže změnit povahu aktu.

Platí přitom, že bytí je kritériem rozlišení mezi aktem s obecnou působností a individuálním aktem skutečnost, zda má dotčený akt případně obecnou působnost, jeho kvalifikace jakožto legislativního nebo nařizovacího aktu je podle Smlouvy o FEU založena na kritériu postupu, ať již legislativního či jiného, který vedl k jeho přijetí.

(viz body 59–61, 63–65)

4. Podmínka bezprostředního dotčení fyzické nebo právnické osoby aktem s obecnou působností ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, která musí být splněna k tomu, aby žaloba na neplatnost proti tomuto aktu byla přípustná, zaprvé vyžaduje, aby napadený unijní akt měl bezprostřední účinky na právní postavení těchto osob a zadruhé, aby adresátům tohoto aktu pověřeným jeho provedením neponechával žádnou volnost uvážení, neboť toto provedení je čistě automatické povahy a vyplývá výlučně z právní úpravy Unie, a to bez nutnosti použití dalších zprostředkujících předpisů.

I když, pokud jde o žalobu podanou jednotlivci proti nařízení č. 1007/2009 o obchodování s produkty z tuleňů, nelze vyloučit, že obecný zákaz uvádět na trh produkty z tuleňů, který je v něm stanoven, může mít dopady na činnost osob, které působí v segmentu předcházejícím tomuto uvádění na trh nebo navazujícím na toto uvádění na trh, nic to nemění na tom, že takové dopady nelze považovat za dopady, které z něj bezprostředně vyplývají. Pokud jde o produkty, na které se může vztahovat výjimka z obecného zákazu stanoveného uvedeným nařízením, vnitrostátní orgány ji nemohou použít přímo bez prováděcích opatření stanovených prováděcím nařízením, jež musejí definovat právě podmínky, za kterých je povoleno uvádět tyto produkty na trh. Takové ustanovení tedy nepředstavuje

úplnou právní úpravu, která by byla sama o sobě postačující a nevyžadovala by žádná prováděcí ustanovení, a mohla se tak bezprostředně dotýkat jednotlivců.

napadly pro neplatnost, je třeba konstatovat, že i za předpokladu, že by se na tyto osoby vztahovala, mimo obecného zákazu, výjimka týkající se dotčených produktů, nepostačovalo by to k tomu, aby byly individualizovány způsobem obdobným tomu, kterým je individualizován adresát rozhodnutí.

Pokud jde o otázku, zda jsou fyzické nebo právnické osoby osobně dotčeny tímto nařízením ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU takovým způsobem, že by bylo přípustné, aby toto nařízení

(viz body 71, 75, 78, 92)